

Sygnatura akt *XII C 171/ 2014/ 15*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 22 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jacek Musielak

Protokolant: st. sekr.sąd. I. Z. R.

po rozpoznaniu w dniu **22 października 2014 r. w Poznaniu**

sprawy z powództwa (...) *S.A. w P.*

przeciwko *Miasto P.*

o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa (art. 189 kpc)

I. Oddala powództwo.

II. Zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę: 3.617,00 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO JACEK MUSIELAK

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do tutejszego Sądu dnia 22 stycznia 2014r. powód (...) *S.A. w P.* wniósł o ustalenie, że instalacja kanalizacji deszczowej o średnicy 400 mm i długości 320 mm wykonana z rur PCV, instalacja kanalizacji deszczowej o średnicy 300 mm i długości 100 mm wykonana z rur PCV, instalacja kanalizacji deszczowej o średnicy 200 mm i długości 153 mm wykonana z rur PCV, instalacja kanalizacji deszczowej o średnicy 160 mm i długości 26 m wykonana z rur PCV, wszystkie położone w *P.* w ul. (...) (boczna), zwana potocznie os. (...) II i III (...), działka nr (...), arkusz nr 13, obręb N., wchodzą w skład przedsiębiorstwa pozwanego *Miasto P.*.

Nadto powód domagał się zasądzenia od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w związku z prowadzonymi przez niego pracami budowlanymi przy ul. (...) w *P.* wybudował własnym kosztem i staraniem instalację kanalizacyjną. Powód nie jest już właścicielem tych gruntów, ponieważ w wybudowanych tam budynkach wyodrębniono lokale mieszkalne, których własność wraz z udziałem w prawie własności gruntu zostały przeniesione na indywidualnych kontrahentów. Powód jest obecnie jedynie właścicielem drogi, pod którą przebiega instalacja kanalizacyjna. W ocenie powoda obecna sytuacja

W odpowiedzi na pozew pozwany *Miasto P.* wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwany podał, że powód nie wykazał swojego interesu prawnego. Nadto zakwestionował legitymację czynną pozwanego.

W dalszej części procesu strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód prowadził prace budowlane przy ul. (...) w P., działka nr (...), arkusz 13, obręb N.. Powstały tam osiedla zwane potocznie Ż. II i III (...), składające się z wielolokalowych budynków mieszkalnych, w których własność lokali mieszkalnych wraz z udziałem w prawie własności gruntu przeniesiono na indywidualnych kontrahentów. Powód jest nadal właścicielem drogi przy ul. (...), pod którą przebiega instalacja kanalizacji deszczowej o średnicy 400 mm i długości 320 mm wykonana z rur PCV, instalacja kanalizacji deszczowej o średnicy 300 mm i długości 100 mm wykonana z rur PCV, instalacja kanalizacji deszczowej o średnicy 200 mm i długości 153 mm wykonana z rur PCV, instalacja kanalizacji deszczowej o średnicy 160 mm i długości 26 m wykonana z rur PCV.

Dowód: decyzja o warunkach zabudowy nr (...) z dnia 22 października 2002r. – k. 37-39, mapa zasadnicza obręb N. ark. 13 – k. 11 akt sprawy XII C 2325/13, potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia wykonania robót budowlanych przyłączy wody, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej przy ul. (...) w P. – k. 42.

Zarządcą sieci kanalizacji deszczowej jest Zarząd Dróg Miejskich w P. jako komunalna jednostka budżetowa, przy pomocy której Prezydent Miasta P. wykonuje swoje obowiązki zarządcy dróg miejskich.

Ustalają powyższy stan faktyczny Sąd oparł się przede wszystkim na dokumentach przedstawionych przez powoda. Pozwany wyraźnie wskazywał, iż dowody przedstawione przez powoda są niewystarczające. Wobec faktu, iż zasadniczy spór pomiędzy stronami w niniejszym postępowaniu dotyczył podstawowej przesłanki powództwa o ustalenie, jaką jest interes prawny powoda, nie zachodziła potrzeba prowadzenia szerzej zakrojonego postępowania dowodowego.

Sąd zważył, co następuje:

Powód wywodzi swoje roszczenie z treści art. 189 k.p.c., w oparciu o który powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Wskazując na swój interes prawny powód podał, że przejawia się on w zapewnieniu mu ochronę jego interesów i zakończy w sposób definitywny istniejący pomiędzy stronami spór. Istnieje, w odczuciu powoda, konieczność uregulowania stanu faktycznego i prawnego instalacji kanalizacji deszczowej przy ul. (...) w P..

Pozwany zakwestionował legitymację czynną powoda, wskazując, iż powód nie wykazał, aby w istocie był właścicielem gruntu, w którym bieżą instalacje kanalizacyjne, a także, że on te instalacje wybudował. Zdaniem pozwanego, powód nie posiada jednak przede wszystkim interesu prawnego w wystąpieniu z roszczeniem o ustalenie, bowiem już w chwili obecnej może wystąpić z dalej idącym powództwem o świadczenie, a proces w tej sprawie ma na celu jedynie zgromadzenie dowodów, którymi w chwili obecnej powód nie dysponuje.

Jako podstawę swojego roszczenia powód podał art. 49 § 2 k.c., zgodnie z którym, osoba która poniosła koszty budowy urządzeń służących do doprowadzenia lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej, i jest ich właścicielem, może żądać, aby przedsiębiorca, który przyłączył urządzenia co sieci, nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem, chyba że w umowie strony postanowiły inaczej. Z żądaniem takim może wystąpić także przedsiębiorca.

Nadto powód powołał się na art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zgodnie z którym, osoby, które wybudowały z własnych środków urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne, mogą je przekazywać odpłatnie gminie lub przedsiębiorstwu wodociągowo – kanalizacyjnemu na warunkach uzgodnionych w umowie.

Powód posiadał i nadal posiada zatem możliwość wystąpienia z roszczeniem o wykup nieruchomości.

Wskazać w tym miejscu trzeba, że Sąd w całości podziela utrwalony w orzecznictwie pogląd, iż „Brak jest interesu prawnego, o którym mowa w art. 189 k.p.c., jeżeli istnieje możliwość wystąpienia z roszczeniem windykacyjnym lub roszczeniem odszkodowawczym” (tak: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 maja 2000r. w sprawie o sygn. akt IV CKN 686/00, Lex 602301). Zatem, jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 stycznia 2008r. w sprawie III CSK 204/07 (Lex 395051): „Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. z reguły nie zachodzi wtedy, gdy osoba zainteresowana

może w innej drodze, np. w procesie o świadczenie, o ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego, a nawet w drodze orzeczenia o charakterze deklaracyjnym, osiągnąć w pełni ochronę swych praw”

Opierając się na powyżej zaprezentowanym stanowisku Sądu Najwyższego Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 20 lutego 2014r., I ACa 841/13 (Lex 14556644) wskazał, że „uzależnienie powództwa o ustalenie od interesu prawnego należy pojmować elastycznie, z uwzględnieniem celowościowej jego wykładni, konkretnych okoliczności danej sprawy i od tego, czy w drodze innego powództwa strona może uzyskać pełną ochronę. Interes prawny zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości”. Brak interesu prawnego, jako przesłanki materialnoprawnej powództwa o ustalenie, powoduje oddalenie powództwa.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie powód nie wykazał istnienia interesu prawnego, albowiem swoim powództwem zmierzał on jedynie do ustalenia faktu przynależności urządzeń kanalizacji deszczowej do przedsiębiorstwa pozwanego, mogąc na gruncie art. 31 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, bądź na podstawie art. 49 § 2 k.c., wystąpić z dalej idącym powództwem. Rozstrzygnięcie przez Sąd w przedmiocie roszczenia powoda w tym postępowaniu stanowiłoby zatem tylko prejudykat w kolejnym procesie, który powinien on wszcząć, chcąc doprowadzić do przejęcia wybudowanych przez niego urządzeń kanalizacyjnych przez pozwanego. Ponadto, podnieść trzeba, że w procesie o wykup instalacji kanalizacyjnej, ustalenie faktu przynależności tychże do przedsiębiorstwa powoda będzie miało zasadnicze znaczenie.

Sąd doszedł zatem do wniosku, że brak jest po stronie powoda interesu prawnego, wobec czego jego powództwo podlegało oddaleniu.

W sytuacji braku spełnienia zasadniczej przesłanki uwzględnienia powództwa opartego na art. 189 k.p.c. (interesu prawnego), Sąd nie dokonał oceny pozostałych przesłanek, to jest nie badał istnienia po stronie powoda prawa własności nieruchomości objętej żądaniem pozwu, faktu wybudowania przez niego z własnych środków urządzeń kanalizacji deszczowej, ani tego, czy spełniają one warunki przynależności do sieci pozwanego. Wszelkie zarzuty pozwanego odnoszące się do tych okoliczności nie były przedmiotem oceny Sądu.

Sąd orzekł o kosztach sądowych, mając na względzie przepis art. 98 k.p.c., to jest obciążając nimi w całości powoda jako stronę przegrywającą sprawę. Na koszty postępowania składają się: uiszczona przez powoda w całości opłata sądowa od pozwu w kwocie 4.000 zł oraz koszty zastępstwa procesowego stron w kwocie 3.600 zł (§6 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Dz.U.2013.490) oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

SSO Jacek Musielak